

Eric utsågs till riddare av presidenten

Foto: Marcus Gustafsson

NYHET | PUBLICERAD: 11 APRIL 2023 13:46

Föga anade Eric Björklund när han började intressera sig för de svenska insatserna när "Finlands sak var vår" att han en dag skulle belönas med Finlands vita ros orden.

– Visst är jag stolt.

79-årige Eric Björklund öppnar försiktigt etuiet, och där ligger den: medaljen som visar att han tilldelats Finlands Vita Kors-orden av Republikens President: Sauli Niinistö.

– När jag fick beskedet att jag fått utmärkelsen rann tårarna. Inte minst för att det kom så fullständigt oväntat och överraskande.

Orden tilldelas personer som gjort förtjänstfulla insatser för Finland. I Eric's fall gäller det de böcker han skrivit om det omfattande men ofta okända och

bortglömda svenska frivilliga engagemanget för Finland under krigsåren 1939–45.

Intresset väcktes av en slump

Eric's eget intresse för detta väcktes mer eller mindre av en slump. Han hade flyttat ner från Ångermanland till Stockholm och fått tjänst som reporter på åkeriförbundets tidning. Chefredaktören hade snappat upp att det bland de äldre åkarna pratades om något man kallade Petsamotrafiken. Han tyckte att Eric skulle kolla upp vad det handlade om och skriva en artikel.

Föga anade Eric då att den ordern blev startskottet på ett livslångt intresse som på många sätt kommit att präglats hans liv.

Det blev nämligen inte bara en artikel. Det blev två. Det blev tre. Men när han levererat sin femte tyckte chefredaktören att Eric skulle skriva en bok i stället. Det blev boken *Petsamotrafiken* (kortfattat om innehållet: Ett 40-tal svenska åkare som på usla och farliga vägar transporterade vapen och gods från den enda isfria hamnen på Nordkalotten, sedan tyskarna genom ockupationen av Norge skurit av andra möjligheter för export och import till Sverige och Finland). Sedan blev sex böcker till.

– Efter varje bok fick jag hela tiden nya tips och nya berättelser. Och de flesta okända och att berätta sådana historier har alltid lockat mig som journalist: Läsaren ska utbrista ”Aha, var det så här det gick till”.

Böckerna har handlat om transportererna över isbelagda Kvarken, om den svenska jordbrukshjälpen, om arbetarrörelsens insatser för byggande av den finska försvarslinjen, med mera. Sista boken är kanske den mest märkvärdiga. Den heter *Bataljon Sederholm* och behandlar den gigantiska och dramatiska evakueringen av drygt 400 000 finnar från Karelen under några få dagar efter krigsslutet 1944.

Den tacksamhet finländarna känner över att leva i ett fritt land är gripande. Tänk om vi i Sverige kunde förstå vad vi har att vara tacksamma över.

Arbetet med böckerna har gjort Eric till en varm Finlandsvän. Han är styrelseledamot i Svenska finlandsfrivilligas minnesförening och har i 25 år arrangerat resor till norra Finland och Nordkalotten i krigets spår. Ett par dagar innan vi träffas deltog Eric som vanligt vid kransnedläggningen vid

Finlandsmonumentet i Finlandssparken, Värtan, på minnesdagen av Vinterkrigets slut (den 13 mars 1940).

Kriget i Ukraina

I år var den kanske särskilt känslsam eftersom det i Ukraina pågår ett krig som har så påfallande många likheter med det finska vinterkriget.

Eric är bestämd i sin uppfattning:

– Båda angreppen bygger på stora feta lögner! Sovjet påstod att Finland skjutit mot befästningar vid Leningrad – helt omöjligt. Det var ryssarna som sköt sina egna, men det falska påståendet gav anledning att starta anfallet. Anfallet mot Ukraina bygger på liknande lögner.

Eric Björklund har förmodligen Sveriges största bibliotek med litteratur om Finland under krigsåren. Själv har han skrivit sju böcker om de svenska frivilliginsatserna på olika områden. Foto: Marcus Gustafsson

Att Sovjetunionen kunde anfalla Finland, berodde också på att det kommunistiska Sovjetunionen och det nazistiska Tyskland var vapenbröder, poängterar Eric.

– Nazisterna gav Sovjetunionen grönt ljus för att anfalla Finland. Det kan man tänka på när Ryssland nu påstår att man ska ”avnazifiera” Ukraina.

Det finns också stora likheter när det gäller det motstånd som den sovjetiska och ryska armén mötte och möter.

– De sovjetiska soldaterna som tvingades kriga i Finland, ett stort antal av dem var för övrigt ukrainska pojkar, visste inte varför de var där. Samma sak nu med ryska soldaterna, som undrar ”vad gör vi här”?

Stridsmoralen fanns däremot hos de finska pojkarna, och nu hos ukrainarna.

– De vet varför de slåss. De slåss för sitt hem, för sin familj, för sitt land och dess frihet. Det gör att jag är övertygad om att Ryssland inte kommer att vinna det här kriget.

– Ukraina har inget att förhandla om. De ska inte ge upp sitt land och självständighet, säger Eric Björklund som tycker Sverige ska skicka mer vapen till Ukraina. Som man gjorde till Finland under andra världskriget.

Han gläds också åt den stora humanitära hjälp som Sverige nu ger Ukraina. Precis som när Finlands sak var vår.

Finland fick behålla sin självständighet

På ett sätt kan man säga att Finland förlorade sina krig då de ju i slutändan tvingades avträda landområden. Men man blev aldrig ockuperade, och fick behålla sin självständighet. Det finländska motståndet har vunnit stor respekt i militärhistorien, och har också gett det finska folket en unik krigserfarenhet, anser Eric Björklund.

– Krigen var hemska, och man fick offra otroligt mycket – 100 000 stupade bland annat – men krigsminnena har också skapat en slags underton av stolthet och tillfredställelse i att man fick behålla sin självständighet. Den tacksamhet finländarna känner över att leva i ett fritt land är gripande. Jag känner det så starkt varje gång i gudstjänsten i Finska kyrkan på Självständighetsdagen den 6 december som jag alltid besöker.

– Tänk om vi i Sverige kunde förstå vad vi har att vara tacksamma över. Jag önskar att vi vore bättre på att sätta värde på att vi fått leva så länge i fred och frihet.

Umgänget med finska krigsveteraner har också lärt Eric en annan sak: de största fredsentusiasterna är soldater som varit ute i krig.

– De vet skillnaden mellan krig och fred. De vet att motståndarsoldaterna inte heller vill vara med i kriget utan att de också har blivit tvingade till det. Brödrskapet mellan soldat till soldat är starkt även när man är på motsatt sida.

Planer på åttonde bok

Eric har haft långtgående planer på enåttonde bok. Den skulle handla om de cirka 800 finska fältprästerna.

– Men det projektet har jag fått släppa.

Rudimentära kunskaper i finska

Anledningen är att Eric insåg att hans rudimentära kunskaper i finska språket inte skulle räcka till för att göra den forskningen rättvisa.

– Synd, för det hade varit en verklig dröm att kunna genomföra, både utifrån finsk historia och mitt egna kristna intresse.

Men språket satte alltså stopp. Kanske inte så konstigt då när Eric på Sändarens fråga om det finns något med Finland som han inte gillar svarar...

– Språket. Det skulle väl vara det då...

Fakta: Eric Björklund

Ålder: 79 år

Bor: Stockholm sedan 1970

Bakgrund: Född och uppvuxen i Börtsle, utanför Härnösand. Journalist på Västernorrlands Allehanda och Nya Norrland. Chefredaktör på Åkeritidningen. Är idag riddare av Finlands vita ros.

Författarskapet: Sju böcker om det svenska engagemanget för Finland under världskrigsåren. Tre diktböcker, bland annat med motiv från uppväxten i Missionsförbundet.

Kuriosa: Vandrar varje dag i Hagaparken. "Jag har ett varv runt jorden, ett varv runt månen och nu är jag på väg runt Merkurius. Totalt har jag hittills avverkat drygt 51 000 kilometer och 68 miljoner steg."

Fakta: Finlands tre krig

- Vinterkriget startade 30 november 1939 när Sovjetunionen anföll landet på bred front. Kriget slutade den 13 mars 1940. Finland måste i freden överlämna cirka 11 procent av sina landområden till Sovjetunionen. Cirka 23 000 stupade, 44 000 sårade och 1 000 tillfångatagna. 8 400 frivilliga svenska soldater stred på Finlands sida.
- Fortsättningskriget mot Sovjetunionen i vapenbrödrskap med Tyskland startade den 25 juni 1941 och slutade den 19 september 1944. Cirka 65 700 finska soldater stupade. 148 000 sårade. 3 500 tillfångatagna. Vapenstilleståndet innebar att Finland avstod Petsamo till Sovjetunionen samt ett betydande krigsskadestånd.
- Lapplandskriget mellan den 15 september 1944 och den 27 april 1945 fördes mot Tysklands trupper i norra Finland. Cirka 800 finska soldater stupade, 3 000 sårade och 260 försvunna. Tyskarna bombade och brände ner stora delar av finska Lappland.